

વિદ્યાપીઠ ગ્રંથાલય
અમદાવાદ
શ્રી કોપીરાઈટ-સંગ્રહ
૭૬૮૦

કુવલ જ્ઞાનોદય.

હે કાયમ સમાજના સુજ બંધુઓ, આ સકલ સંસારમાં મત
મતાંતરેના આર્યવ્રત દેશમાં હુમલો વધુ હોવાથી, ભારત ભૂમિના
સંતાનો આચાર્યોના શંકમાં ફસાઈ, પોતાના સ્વસ્વરૂપની જાણ ભુલી
જતા હું અને મારું સાચીત કરવા વિટંડાવાદ શરૂ થયો. દેવ દર્શન
ન પિશાચ શાકલ ડાકલ મંત્ર જંત્ર તંત્ર વિગેરે આસુરી
શબ્દો કમનો નિયમ ભુલી ગયા. તે
નધવા લાગ્યું. વેદ ક્રિતામ કુરાન
અંત દયાળુ શ્રીમાન માન-
જાળમાંથી મક્ક

સના અગર શિવ, બ્રહ્મા, વિષ્ણુ, પુરુષ, પ્રકૃતિ, જોતીનારાયણ અને
 બ્રહ્મા, ત્યાં સુધી જ્ઞાની મુની અને વિદ્વાનો વિગેરેનો મત છે, પરંતુ
 શ્રી કુવેર સ્વામીનો મત તે પ્રમાણે નહિ હોવાથી લાલના નવિન
 વિદ્વાનો નીંદે છે. તેનું કારણ આજ પ્રમાણે છે કે જ્યાં સુધી પરમ
 પૂજ્ય દયાળુ શ્રી કુવેર સ્વામી અંથાનુસાર તત્ત્વોની સાથે વિચાર કરેલ
 નથી તેમજ તેમના સિદ્ધાંતો ઓળખ્યા નથી ત્યાં સુધી તેઓ નિંદા
 કરે છે. સકર્તા કૈવલ પ્રભુ પદ જેમણે સ્થાપન કરેલું છે. સમસ્ત
 દુનિયાના આચાર્યોની બ્રહ્મજ્ઞાન તોડી જગતના જીવોને સરળ અને
 સીધો રસ્તો કૈવલ કર્તાનો દર્શાવેલો છે. આત્મ તત્ત્વનું ખરું ગૌરવ
 કેવળ સુક્ષ્મવેદમાં જ જણાવેલું છે. તેનો ખરો અર્થ નહિ સમ-
 હું કોણ અને મારો ધણી જે નિયાંતા ૨૦૦
 જણાયું નહિ માટે સુક્ષ્મવેદ
 નહિ કરકે ત્યાં સુધી કદી પા-
 થવાના નથી, માહ-
 નમારો જે

ગુજરાત વિદ્યાપીઠ ગ્રંથાલય

[ગુજરાતી કૉપીરાઈટ વિભાગ]

અનુક્રમાંક ૭૯-૯૦ વર્ગિક

પુસ્તકનું નામ ડૉ. લાલ શાહોરથ

વિષય ૫૨:૪:૪

જ્ઞાન સુદમવેદનું અભ્યાસી અંતરવૃત્તિથી કરી શકે છે. અંતે ૪૫, તપ, તીર્થ વિગેરે બહિર પ્રતિના સાધનો છે. તેમાનું એક પણ સાધન આત્મ તત્વ જાણવામાં ઈશીભૂત થાય તેમ નથી.

પુરાણીજી નિયંતા કૈવલ શ્રદ્ધિ ક્રમને અનુસરી તમારા માનેલા ઇશ્વરોને વર્તવું પડેલું છે. મતલબ કે નિયંતાની આ સકલ શ્રદ્ધિમાં દેવ દાનવ માનવ વર્તે છે, તેજ કાયદાને માન આપી તમારા રામ, કૃષ્ણ, આદિ ઇશ્વરોને વર્તવું પડેલું છે, તે શ્રદ્ધિ ક્રમ જોવાથી માલમ પડશે. પુરાણીજી તમે ઇશ્વરના ચોવીસ અવતાર માનો છો, પણ તે અવતારે કોઈ નવિન પદાર્થ બાજે બનાવી મુકતો ગયો નહિ. જેવા સૃષ્ટિમાં પદાર્થ છે, તેવાજ પદાર્થનું તેમનું સરીર હતું. કંઈ શ્રદ્ધિ ક્રમથી નવિન ન હતું. અનંત ઇશ્વર અવતાર લેતાજ નથી, છતાં રામ, કૃષ્ણાદિ, મહા પુરુષોને તમે કર્તા માની બેઠા તે મહા આશ્ચર્ય છે કારણ કે કોઈ એમ કહેશે કે ઇશ્વર અવતાર લે છે. તો એને એટલુંજ પૂછવું જોઈએ કે માહાદાકાશને ઘડામાં

૧૫ - તે

કહો પુરાણીજી આ બાબત બની શકે ને-

થાય છે કે માહાદાકાશ ઘડામાં

નિયંતા પરમેશ્વર અવતાર લા

હે કાયમ સમાજ

કરો, સંસારના સ

નથી, પરંતુ

થયા નથી

રના

નહિ. એટલાજ માટે અસાર સંસારની ખોટી વાસનાનો ત્યાગ કરી નિયંતા કૈવલ પ્રભુનું ધ્યાન ધરી કરેલા કુર કર્મની માફી માગી પ્રભુની સ્વાનિધ્ય જઈ અનંત સુખ લેવા ભાગ્યશાળી બનવું એજ ઘણું યોગ્ય છે.

કૈવલ પ્રભુના ધામમાં જ્યાં મનુષ્ય માત્રને અધિકાર છે, કારણ કે સકલ સંસાર ઈશ્વરે ઉત્પન્ન કરેલો છે માટે સર્વનો પિતામહ નિયંતા કૈવલ પ્રભુજ છે. જેથી સર્વએ જ્ઞાન મેળવી પ્રભુનું અનંત સુખ લેવું જોઈએ. પુરાણીજી—મનુષ્ય માત્રને કૈવલ પ્રભુની સ્વાનિધ્ય જવાનું કહ્યું છે. પણ ચાર આશ્રમ જ્યાં સુધી વિધિ પૂર્વક જાણીને વર્તેલા નથી ત્યાં સુધી કદી પણ મોક્ષ થાય તેમ નથી. એ કાયદો અને નિયમ અનાદિનો ચાલતો આવેલો છે. માટે વર્ણ વ્યવસ્થાનુસાર ચાલવું જોઈએ.

કાયદાપંથી—આશ્રમની જરૂર વેરાગ, અને ભક્તિ વગરના છે નહિ કે તિવ્ર વેરાગને માટે? પુરાણીજી મસાણીઆ પાસે જેવા સંન્યાસી થયા હોય તો જરૂર દેવ, દુવજી, અષ્ટાવક, આદિ શંકરાચાર્ય, સ્વામી દયાનંદ, રામાનુજ, નિમાનુજ જેવા થયા તેમણે કાંઈપણ આશ્રમ એવું પુરાણીજી તમારાથી ચારે આમ છે તો

કાયમપંથી—હીક ત્યારે અમારે તમેને જણાવવું જોઈએ કે
આશ્રમના માનવાવાળા આશ્રમાનુસાર કોઈ પણ પુરાણી નીકળી
આવશે કે કેમ? અમે તો જન્મથી મુવા પર્યંત સંસારમાંજ તમેને
જોઈએ છીએ. આશ્રમાનુસાર વર્તી શાસ્ત્રને માન નહિ આપ્યું, એથી
સિદ્ધ થાય છે કે કહેવું ખરું પણ કરવા વખત આવે ત્યારે સમજાવી
ફેસલાવી સમાધાન કરી નાંખવું. પુરાણીજી યુદ્ધ થઈ મરણ શરણ
થયા પણ પરમાત્માની ભક્તિ પરાયણ થવા માટે કેટલા સનાતનીઓ
નીકળી પડેલા છે, તે કહો? કોઈજ નહિ. આશ્રમની યુમે પાડતા
હજારો પુરાણીઓ સ્મશાનમાં લાંબી સોડ કે પથારી બળી ભસ્મ થઈ
ગયા પણ કોઈ શંકરાચાર્ય, રામાનુજ, નીમાનુજ આદિ મહાત્માઓ જેવા
થયા નહિ. એવા જો આશ્રમ હોય તો અમારે જરૂર નથી પણ
જો કર્મ ક્રિયાઓથી આત્મ તત્વજ્ઞાન થાય છે અગર જો આશ્રમમાં
જવાથી અનંત દયાનીધિ દેવલ પ્રભુ પદ પ્રાપ્ત થાય છે તેજ આશ્ર-
મની જરૂર છે, નહિ કે તમારું ટટુ ઉંચું રાખવા, અંડ વંશ ફેસલાવી
આશ્રમનો બખેડો ધાત્રી પોતાની શ્રેષ્ઠતા જાળવી, પૈસા
કરવાને ખાતર, ગમે તેમ સમજાવી ડાળ પાંખડે વળગ
ભટકાવી મારો છો, એવાં આશ્રમની - - -
દીવાસળી ધસીને એવા આશ્રમને
તરીકે જોશો કે, આદિ શં
ધર્મનું સ્થાપન કરી તમ
વર્ષ દેહ છોડી ચાલ
કારણ કે એવા
વાપસો વાં

ચતુર્વેદ્યષ્ટમે વર્ષે દ્વાદશે સર્વ શાસ્ત્ર વિત ।

ષોડશે સર્વદિગ્જેતા દ્વાત્રિંશે મુનિરત્યાગીત ॥

અર્થ—શંકરાચાર્ય આઠમે વર્ષે ચાર વેદને જાણનાર થયા, બાર વર્ષમાં સર્વ શાસ્ત્ર વેત્તા થયા, સોળમે વર્ષે દિગ્વિજય કરનારા, અને બત્રિસ વર્ષે 'સ્વધામમાં પધાર્યા. કહો પુરાણીજી તમે જીવ્યાથી મુવા પર્યંત એક પણ શાસ્ત્રને જાણનાર છો. મને તો લાગે છે કે જાણવાની જાણસા પણ તમીએ કરી નહિ હોય. વિદ્યાના શત્રુ બની મુર થવા ઈચ્છતાં જરા સરમાવ. માફ તો એ સુધી માનવું છે કે હાલના નવિન બ્રાહ્મણોનો સ્પર્શ કરવાથી શુદ્ધ વાતાવરણને દુર કરી શુદ્ધ વાતાવરણને દાખલ કરે છે. વધુ બ્રાહ્મણોની માહીતી માટે જેવા શહેરમાં થોડા વખત નિવાસ કરવાથી માલમ પડી આવશે કેવા છે? હિંદુઓની હોટલ નહિ પ્રસન્ન કરી પાર-માં એસ આરામ ઉડાવતા જોશો. એજ બ્રાહ્મણ કે ? જીવે બ્રાહ્મણોનું કર્તવ્ય આ પ્રમાણે છે.

— ब्रह्मणान् वेद गुप्तये ।

गय च ॥

‘શંકરદિગ્વિજયા॥

‘જી માટે દેવ
મરજ્યા

વિચારો કે હાલના બ્રાહ્મણો પ્રભુ પરાયણ તપમાં તપતા નથી પરંતુ, હા એટલું તો ખરું છે કે ત્રિવિધિ તપમાં તપી જ્યાં ત્યાં નષ્ટ થઈ ગયલા જોવામાં આવે છે. પણ જંગલોમાં જઈ તપ કરતા જોવામાં આવતા નથી. પરંતુ પ્રાચિન અર્વાચિન બ્રાહ્મણો ૩૨ વર્ષના અદ્ય જીવન કાળમાં શંકરાચાર્ય અતિ ગહન ગંભીર અને પ્રૌઢ ગ્રંથો રચ્યા તથા અદ્ભુત દૈવી શક્તિથી પોતાનો મત આર્ય-વ્રતમાં પ્રવર્તાવી બૌદ્ધ માર્ગનો તેની જન્મ ભૂમીમાંથી બહિષ્કાર કર્યો. એવા એવા ઘણા મહાન કાર્ય કર્યાં છે. વળી પાણિનીય જેવા મહાન કડીણુ વ્યાકરણાદિ ગ્રંથો રચેલા છે. અને વાલ્મિકિ તથા વેદવ્યાસ જેવાઓએ રામાયણ અને માહાભારત જેવા ગ્રંથો પ્રસિદ્ધ કર્યાં છે. અને કાલિદાસ આદિ માહા કવિઓએ રઘુવંશ આદિ માહા કાવ્યો બનાવી બ્રાહ્મણોનો રોટલો બાંધેલો છે. પૂર્વના બ્રાહ્મણોની અંદર ધર્મ પ્રાધાન્યતા હતી, અને આજે અત્યારે દ્રવ્ય પ્રાધાન્યતા છે. હાલના નવિન બ્રાહ્મણો કેવી અજ્ઞાન દશામાં છે કે, જે દશા ઘણીજ શોચનીય થઈ પડેલી છે, અત્યારે તો અધર્મની પ્રવૃત્તિ કરનારા અને અધર્મનું રક્ષણ કરનારા બ્રાહ્મણોજ છે, તે બ્રાહ્મણોમાંથી બ્રહ્મ તેજ નષ્ટ થઈ ગયું. એથીજ નિસ્તેજવાળા બની જઈ જમીન ઉપર આગટતા થઈ ગયા. એજ હાલના બ્રાહ્મણોની સ્થિતિ છે. છતાં અહંકૃતિ એટલી તો છે કે જેનું યથાવિધિ વર્ણન કરતા એક માહાભારત જેવડું પુસ્તક બની જાય; આવી બ્રાહ્મણોની સ્થિતિ હોવાથી લોકમાં ધર્મની શિથિલતા થાય તેમાં નવાઈ શું છે. લોકમાં ધર્મની અધમ સ્થિતિ છે, તેનું કારણ બ્રાહ્મણોની અવદશાજ છે. જુદેવ એ સંજ્ઞાને બદલે ભુસુરની માનનીય સંજ્ઞાને હાલના કેટલા બ્રાહ્મણો યોગ્ય છે. તેનો વિચાર બ્રાહ્મણોનેજ કરવાનો છે, સાધારણ

સકલ્ય કરાવવાનો. હોય તોપણ શુદ્ધ ભાષામાં કરાવી શકે એવા આહારો મળવાનું દુર્લભજ થઈ પડ્યા છે, એ-અવમ નિયતિને આહારો શોધીને દુર કરે તોજ આહાર ગુરુ થવા લાયક છે. અને તે સોચે તો. નહિ તો જેમ શ્રાદ્ધની તિલાંજલી આપીએ છીએ તેવીજ રીતે હાલ આહારોની તિલાંજલી આપી દેવી જોઈએ, એથીજ હિંદની આઆદાની રહેશે.

પુરાણીજી—તમો તો બધી વર્ણને એક સરખી માનો છો, ઉત્તમ મધ્યમ, કનિષ્ઠની વ્યવસ્થા તો માનતા નથી એથી જણાય છે કે તમો નાસ્તિક છો.

કાયમપથી—હું નાસ્તિક નથી, પરંતુ આસ્તિક છું કારણ કે પરમાત્માને ન માને તેનેજ નાસ્તિક કેહેવાય છે. તમારા જેવા, પર-ત્માને નામે જૂત ભેરવ, શાકણ, ડાકણ, મંત્ર, તંત્ર, જપ, તપ, તીર્થ, વ્રતાદિ અનેક પ્રકારનાં કર્મકાંડ કરાવી જીવને ધુંયરી નાખ્યા, અને પરમાત્મા કેવલનો સત્ય રસ્તો નહિ બતાવ્યો ત્યારે હવે જોઈએ તેવા નાસ્તિક તમારા સિવાય પુરાણીજી બીજો કોણ મળી આવશે, તમોજ અસ છો.

અમો ઉત્તમ, મધ્યમ અને કનિષ્ઠની વ્યવસ્થા માનીએ છીએ પણ તમારા જેવી માનતા નથી કારણ કે હમો જ્ઞાનથી ઉત્તમ, મધ્યમ અને કનિષ્ઠ માનીએ છીએ, જન્મથી નહીં જોઈએ જન્મથીજ માનવી જોઈએ એમ જો આપણું માનવું હોય તો, વ્યાલ્મિકજી, વશિષ્ઠ, વ્યાસ, પારા-સુર, રૈક્યમુની, ગૌતમાદિ મુનીઓને તમારે જ્ઞાતિ બહાર મૂકી દેવા નહીં, કારણ કે તેઓ કાંઈ જન્મથીજ આહાર નહિ હતા, તેઓ

તો ફક્ત કર્મથીજ આહ્વાણ થયેલા છે એટલાજ માટે અમારું માનવું છે કે, જ્ઞાનથી પરકોઈ ઉત્તમ છેજ નહિ, તે જ્ઞાની ગમે તે કામ કે જાતના હોય તો પણ શું થયું. તમોએ માની લીધેલી જાન્યતાને લઈ આમ કેહેશો કે? વેદના પઠન પાઠનથી હમો જ્ઞાન પ્રાપ્ત કરી મોક્ષ મેળવીશું. એમ જો આપનું માનવું હોય તો હું નીચે એકજ શ્રુતિનું પ્રમાણ આપુ છું તે ઉપર વિચારીને ઉત્તર આપશો.

નાયમાત્મા પ્રવચનેન લભ્યો ।

ન મેઘયા ન વદુનાં શ્રુતેન ॥

॥ વઠોપનિષદ્ ॥

એકલા બાપણો વડે આત્માની પ્રાપ્તિ થતી નથી. તેમજ અત્યંત તિક્ષણ બુદ્ધિ વડે અગર કેવળ શ્રુતિ એટલે વેદના અભ્યાસ વડે પણ આત્માની પ્રાપ્તિ થતી નથી, એમ વેદ પોતેજ સ્પષ્ટપણે કહે છે.

સ્ત્રીયો વૈશ્યાસ્તથા સુદ્રાસ્તેऽપિયાન્તિ પરાંગતિમ્ ॥

॥વેદ શ્રુતિ॥

આ શ્રુતિ ચાર વર્ણને પરમપદ પામવાને અધિકાર બતાવે છે. જેમકે સ્ત્રી, શુદ્ર, વૈશ્ય, વિગેરેને પરમ પદ પ્રાપ્ત કરી મોક્ષનો અધિકારી થવું જોઈએ. આહ્વાણ મોક્ષનો અધિકારી છે અને શુદ્ર વિગેરે નથી એ વાક્ય સ્વાર્થી આહ્વાણોએ પોતાની શ્રેષ્ઠતા જણાવવા માટે લખી મારેલું છે. વાસ્તવિક રીતે તપાસ કરતાં હિંચ નીચની શ્રેષ્ઠતા પરમાત્માને ત્યાં નથી. જોઈતી હોય તો સ્વાર્થી આહ્વાણોને માન આપશો.

આ જગો ઉપર મને ગુરુ વિષે ખીજો એક અંગાળાનો વિષય
 યાદ આવે છે કે “મારો” પિતા તમારો ગુરુ હતો માટે હું પણ
 તમારો ગુરુ થઈશ અથવા “મારો પિતા તમારા પિતાનો ગુરુ હતો
 માટે હું તમારો ગુરુ થાઉં” આવા ધોરણોથી બ્રાહ્મણોને ગુરુ કરી
 બેસે છે. મને કહેશો કે; “ગુરુ” શબ્દનો શો અર્થ છે ગ્રા
 એટલે ઇન્દ્રિય અને રૂ એટલે પ્રકાશ ઇન્દ્રિયોમાં રહેલા અધ્યા-
 રાને પ્રકાશ કરી આપે એનું નામ ગુરુ નહીં કે અંડ વંડ
 સમજાવી ફેસલાવી સમાધાન કરી મૂકે એનું નામ ગુરુ. સુક્ષ્મ
 વેદના જ્ઞાનથી નિયંત્રા સ્વરાજ કેવલ પ્રભુનું જેના હૃદયમાં જ્ઞાન થાય
 છે તેજ ગુરુ થવાને યોગ્ય છે. પુસ્તક યા પંડિત વ્યાકરણ કે ન્યાય
 ભણીને ઘટ અને પટની તર્ક જાળના બખેડામાં નાખનાર એવા બી-
 જાઓ જેમને દુનિયામાં હાલ પંડિત કહે છે તેઓ ગુરુ થવાને યોગ્ય
 નથી. પણ સુક્ષ્મ વેદ જ્ઞાન તત્વનું રહસ્ય જેમણે અનુભવવડે જા-
 ણ્યું છે તેનામાંજ ગુરુ થવાની યોગ્યતા છે. બાકીના તો—યથાશ્ચર્ય-
 જનભારહી ! માસ્યવેતાનતુચંદનસ્ય ॥ માત્ર અંદનનો ભાર વહન કરનાર
 અને તેની સુવાસને નહિ જાણનાર ગધેડા જેવાજ છે. આપણને એવા
 ગુરુની કશી જરૂર નથી. તે આપણને શું શીખવવાના હતા ?

શ્લોક—વાગ્વૈરવરી શબ્દજરી શાસ્ત્ર વ્યાખ્યાન કૌશલમ્ ॥

વૈદુષ્યં વિદુષાંતદ્વદ્મુક્તયે ન તુ મુક્તયે ॥

અર્થ “નાના પ્રકારના શાસ્ત્રના અર્થ કરવાની કુશળતા હોવી
 એટો માત્ર પંડિતનો વિનોદનું (વાકબળની ચતુરાઈ) સાધન છે.
 ઈ મુક્તિનું સાધન નથી” જે “સુક્ષ્મ વેદના રહસ્યને જાણનાર છે,

જે, અધર્મિન, એટલે નિષ્પાપ છે અને જે, અકામહત, તૃણા વિનાનો છે—તેમને ઉપદેશ આપવા બદલ તમારી પાસે દ્રવ્યની આશા નથી રાખતો તેજ શાની છે; જેમ વસંતુ રૂતુ વૃક્ષોને નવાં પદ્મવો અને પુષ્પો અર્પણ કરે છે; પણ તેના બદલમાં વૃક્ષો પાસેથી કંઈ પણ પ્રાપ્ત કરવાની આશા નથી રાખતી; કારણ કે પરોપકાર કરવો એ તેનો પ્રકૃતિગત સ્વભાવજ છે, તેમ “પરોપકારાય સતામ્ વિમૂતયઃ એ શુત્રને વ્યવહારમાં મૂકનાર સાધુઓજ ગુરૂ થવા યોગ્ય છે. ખીજાનું કલ્યાણ કરવાનીજ તેમને કામનાજ છે. તેજ સાચા ગુરૂ થઈ શકે તિર્ણાઃ સ્વયં भीमभवाणं वंजनाः एह तुनान्यानपितारयन्तः પોતે ભયાનક ભવ સાગર તરી ગયા છે અને કોઈપણ લાગતી આશા રાખ્યા વગર ખીજાઓને તારે છે, તેનેજ ગુરૂ માનજો, ખીજાઓને નહિ આવા પ્રકારની તપાસ કરતાં બ્રાહ્મણ તો નીકળીજ નહિ આવે. કારણ કે શાસ્ત્રમાં કહેલું છે કે:—

अविद्यायामन्तेह वर्तमानाः स्वयंधीराः पण्डितं मन्थमानाः ॥

जघन्यमानाः परियन्ति मुढाः अन्धे नैवनीयमानायथान्धाः॥

“જેવો પોતે અવિદ્યાના અંધકારમાં ડુબી ગયેલા છે. પણ અહીં-કાર વશ થઈને એમ માને છે કે અમે મોટા પંડિતો છીએ; એટલુંજ નહિ પણ એ મૂર્ખાઓ ખીજાઓને માર્ગ બતાવવા જાય છે, તેઓ નાના પ્રકારના કુટિલ માર્ગમાં અથડાય છે. શું દરે બિચારા ફાસલાવી પટાવી સમજાવી લે છે. અમે બ્રાહ્મણ ઉત્તમ છીએ, અમેનેજ ગુરૂ કરવા જોઈએ આવી રીતે સમજાવી અધર્માચાર્ય થઈ બેસે છે. જાણે એક આંધળો ખીજા આંધળાને દોરતો હોય, અને તે પોતે ત્યાં ખીજા

બધાએ ખાડામાં પડે, તેમ એવા પંડિત્ય ગુરુ અને તેમના શિષ્ય પાપના ખાડામાં પડે છે.

આપણા સત્ય સુક્ષ્મ વેદનું વચન છે, તેની સાથે આપણી આધુનિક તુલના કરો. તમે મારા પુર્ણ વિશ્વાસુ કાયમપંથીઓ છો, વળી કાયમ ધર્મને પાળનારા છો, હું તમેને એટલુંજ કહું છું કે તમે કાયમપંથ ધર્મને વિશેષ આગ્રહથી પાળો, તમે સુસ્ત કાયમપંથી છો પણ વધારે સુસ્ત થાઓ જેમ-જેમ તમે ધર્મની બાબતમાં વધારે સુસ્ત અને આગ્રહી થશો અને કાયમ ધર્મના આદેશ જેમ વધારે આગ્રહ પૂર્વક પાળતા જશો તેમ તેમ વધારે ખુદ્દિમાન, સમજણા અને વિચારવંત થશો; અને આજકાલ ચાલતા ઢોંગને તમે જેમ વળગી રહેશો તેમ વધારેને વધારે મૂર્ખ અને વિચાર શૂન્ય બનતા જશો માટે હું તમને કહું છું કે આપણા કાયમપંથી સુક્ષ્મ વેદ ધર્મ તરફ વળો, કારણ કે એજ આપણું જીવન છે. ધર્મ, વિજ્ઞાન, કલા, વિગેરેમાં કેવી રીતે સડો પેડો તે આપણને અત્યારે વિચારવાને ટાલમ નથી પણ પ્રભુ કુવેર સ્વામીજીએ આપણા માટે જે અંધો રચેલા છે તે ઉપર વિચાર કરો ને આગળ વધો. આપણા અંધોમાં ચળકતું જવાહીર આપણી તપાસ વગર દટાઇ રહેલું છે તેને પૃથ્વીની સપાટી અને સુર્યના પ્રકાશમાં મૂકવા તૈયાર થાઓ જે તેમ નહિ કરીએ તો વ્યાધીનાં, અવનતિનાં, ચિન્હ જોવામાં આવશે. વિર્ય અને પ્રતાપ પૂર્ણ ગર્જનાને બદલે માત્ર રૂદનનોજ અવાજ સાંભળીએ છીએ. માટે આપણા કાયમ ધર્મના જીવના જમાના તરફ પાછા વળો, ત્યાં બળ છે. ચૈતન્ય છે, તેજ, છે, વીર્ય છે, ત્યાં અમર્થ શક્તિઓ છે, જ્ઞાન છે, ત્યાંના જીવન પદ તત્ત્વો

ખેંચીને પુનઃખળવાન થાઓ એજ પ્રાચીન ઝરણાનું ઝળં શરીથી
તૃપ્તિ પર્યંત પીઓ, કાયમ સમાજ ધર્મમાં ચૈતન લાવવાનો આટલો
એકજ ઉપાય છે ઇતિ:

કરુણા સાગર વિજય તે—સર્વનો હિતેચ્છુ.

લેખક—પરમહંસ સુખાનન્દજીના સત કૈવલ

વાંચો અને વંચાવો.

“ આ નીચેનો લેખ શંકર દિગ્વિજયમાં મૂકેલો છે ”

શંકરાચાર્ય એક વખત પોતાના શિષ્યો સાથે ગંગા સ્નાન કરવા
જતા હતા એટલામાં ચાર ભયાનક કુતરાઓથી વિંટપેલા ચાંડાળને
પોતાની સામે આવતાં જોઈ મને સ્પર્શ કરશે એવા ભયથી શંકરા-
ચાર્ય કહ્યું કે:—

અરે ચાંડાળ ? દુર જા, હું ગંગા સ્નાન કરી પવિત્ર થએલાને
અડકીશ નહિ.

શંકરાચાર્યના આવા શબ્દો સાંભળતાંજ ચાંડાળનો સ્પર્શ થઇ
ગયો, જેથી શંકરાચાર્યને ઘણોજ ક્રોધ ઉત્પન્ન થયો.

શંકરાચાર્ય કહે, અરેરે ? આ દુષ્ટ તો અડકી પડ્યો હવે તો
ફરીથી સ્નાન કરવું પડશે, અરે ? મને અડકવાથી તને શું ફળ
મળ્યું ? આટલું આટલું કહ્યું, તોજે ન માન્યું.

ચાંડાળ—ખસવાતું કેને કહ્યું હતું ?

શંકર—કેને શું ? તને કહ્યું હતું અહીં ખીજું કોણ છે ?

ચાંડાળ—મને કહ્યું હતું કે મારા શરીરને ?

શંકર—તને કહેલું હતું કે તારા શરીરને, તે શું તું ન સમજ્યો ?
ચંડાળ—મને કહેવાથી શું લાભ ?

શંકર—ભાઈ ? તું ચંડાળ એટલે નિચ છે. મારે હવેથી પાયશ્વિત કરાવવું પડશે ?

ચંડાળ—તું જાતીથી બ્રાહ્મણ છે, કે ગુણેથી ?

શંકર—જ્ઞાનમ્ જાનાતિ ર્જિતિજ્ઞાની. જ્ઞાનને જાણે છે તે જ્ઞાની બ્રાહ્મણ છે.

ચંડાળ—ત્યારે તો બ્રાહ્મણ કેને કહેવો એ તું સમજતો હશે ?

શંકર—યો બ્રહ્મ જાનાતિ સર્વમ્ બ્રાહ્મણાઃ જે બ્રહ્મને જાણે છે તેજ બ્રાહ્મણ છે. બીજાઓ નહિ.

ચંડાળ—તું બ્રાહ્મણ શબ્દનો અર્થ જાણે છે, એટલુંજ પણ વર્તતો નથી. જે બ્રાહ્મણ શબ્દનો તને પૂર્ણ અનુભવ હોત તો, તું આવી ગડબડજ કરતજ નહિ કેમકે હાલના કેટલાક ઢોંગી સંન્યાસીઓ દંડ, કમંડલ, અને ભગવા વસ્ત્ર ધારણ કરી પોતાના વાદ્ય-આતુ-ર્થથી ગૃહસ્થોને હજે છે. કારણ કે તેઓમાં જ્ઞાન લેશ હોતું નથી. છતાં ઉપરથી આડંબર રાખે છે.

અરે ? તું મને દુર જ એમ કહે છે તે મારા દેહને દુર કરવા ઇચ્છે છે કે મારા આત્માને દુર કરવા ઇચ્છે છે ? જે દેહને દુર કરવા ઇચ્છતો હોય તો તે દેહ તાહરા દેહની માફક અત્રમય (અત્રથી પુટ થઈ ઉપજેલો) છે માટે શું તારા દેહથી જુદો છે ? વાઈ ? જે દેહના સાક્ષી આત્માને દુર કરવા કહેલું હોય તો, જે આત્મા તારામાં બિરાજ્યમાન છે તેજ મારામાં છે કંઈ જુદો નથી અર્થાત્ જુદો નથીજ—

હું બ્રહ્મણ્ય છું અને તું ચંડાળ છે એવો એક તારા જેવા અદ્વૈતવાદી માને એ શું યોગ્ય છે ?

સુર્યતું પ્રતિબિંબ ગંગાજીમાં પડ્યું હોય અગર મહિરામાં પડ્યું હોય, તો તેમાં કંઈ તફાવત છે ? પ્રતિબિંબ ગમે ત્યાં પડે તેથી શું ? બિંબ, ભૂત, સુર્યને કંઈ દોષ છે ? અર્થાત કંઈ દોષજન નથી.

વારું તું એમ કહેતો હોય કે આત્મા તો ભેદ રહીત છે તથાપિ આ પવિત્ર બ્રહ્મણ્ય શરીરમાં અને અતિ પાપિષ્ઠ ચંડાળ શરીરમાં ભેદ કેમ નહિ માનવો ? તો એના કિતારમાં હું આટલુંજ કહીશ કે અનેક શરીરોમાં છતાં પણ ત્રણ કાળમાં શરીર સંબંધ વિનાના પૂર્ણ પ્રાચીન આત્મરૂપ એક પુરૂષની ઉપેક્ષા કરીને, હું બ્રહ્મણ્ય છું, હે ચંડાળ તું દુર જા ? એવો મીથ્યા આચર તારે શા માટે જોઈએ ? કારણ કે, પોતાના સ્વરૂપને ભુલીને ક્ષણભંગુર શરીરમાં અહં બાવ રાખવો એ તદ્દન અયોગ્ય છે. તારું અખંડ સ્વરૂપ ભુલી જઈને જિંચ અને નીચ તારી દ્રષ્ટિમાં નિવાસ કરે, એ શું તારા જેવા બ્રહ્મ નિષ્ઠને યોગ્ય છે ? કદી તું કહેશે કે લોક લાજને લીધે મારે ઉપરથી આમ કરવું પડે તો—મોક્ષ માર્ગ ભુત બ્રહ્મ વિદ્યાને પ્રાપ્ત કરી હજી તુચ્છ ભુદ્ધિ તારી અંદર રહી છે, એ મહાન આશ્ચર્ય છે ? અહો ? પરમાત્માની ઈદ્ર જળ શક્તિમાં મોટા જ્ઞાની માણસો પણ ઇસાય છે એનું આ પ્રત્યક્ષ દર્શાંત છે.

શંકર—હે દેહ ધારીમાં શ્રેષ્ઠ ! તેં જે કહ્યું તે શ્રેષ્ઠ છે, કારણ કે તારા મહાન જ્ઞાનથી મને પણ માલમ પડે છે કે તું ચંડાળ છે

એવું મારી કુદ્ધિથી હવે દુર થયું છે; અને મેં તને જે કહ્યું વચનો કહેલા હશે તો તેની હું તારી પાસે મારી માણું છું કારણ કે પરમાત્માના ધામમાં બિંચ નીચ કોઈ નથી અને જગતમાં જ્ઞાનીથી કોઈ પણ શ્રેષ્ઠ નથી એ વાત નિર્વિવાદ છે,

વધુ ટીકા—જોકી ઘોતી અધર તપે, એસે મીલે અસંખ,
પાંડવ યજ્ઞ પુરા હુવા, સુપતજીએ જનવ્યો શંખ.

પાંડવોના યજ્ઞમાં હજારો મહર્ષિઓ ટાળે થયા હતા પરંતુ તેઓથી શંખ નાદ નહિ થયો, ત્યાં આગળ હજારો મહર્ષિઓના જોરવ નષ્ટ થઈ ગયો પણ નીચે શુદ્ર સુપતજી પરમાત્માના પરમ ભક્તરાજને પાંડવોએ સુખ પાલની અંદર બેસાડી યજ્ઞમાં લાવ્યા, પછી દ્રુપતીએ ઉત્તમ પ્રકારની સુંદર રસોઈ બનાવી યથાવિધ ભોજન કરાવ્યા બાદ :શંખનાદ થયો. ઘણા મહર્ષિઓએ ભોજન કર્યું તો પણ શંખનાદ નહિ થયો પણ સુપતજીથીજ થયેલો છે તો પછી એટલેથીજ માની લો, કે ઉત્તમ મહર્ષીની વ્યવસ્થા જ્ઞાની આગળ નથી.

હિંચ નીચ જોર ક્યા ભયો, જીનુ રોમ રોમ અડકાર,
તુલશી હરી ભક્તિ વિના ચાડ વર્ણ ચમાર.

તુલશીદાસ બ્રાહ્મણ હતા તો પણ તેનું માનવું છે કે નિયંતા પ્રભુની ભક્તિ વગર કહેવરાવતી ચારે વર્ણ ચમાર છે. રામાયણકારક માયા પંડિત તુલશીદાસ બ્રહ્મ યોનીમાં જન્મ્યા છતાં આવી રીતે તેમને કહેવું પડેલું કે એ ઉપરથી સિદ્ધ થાય છે કે નિયંતા દેવ પ્રભુની ભક્તિ કરવાથીજ કોશના અને શ્રેષ્ઠતા થવાય છે નહિ કે બ્રાહ્મણ જન્મમાં પડી રહી ઊઠત અંધ પ્રજા કલ્પન કરી સંસારને

ખોટો ઉપદેશ કરી ઉચ્ચતા રૂપી ઉંટીકું લઈ ફરવાથી શ્રેષ્ઠતા સચવાય? બલકે નહિજ. બકિત પદ આજ સુધી જે સાચવી રાખેલું હોય તો અન્તેજ વર્ણોથી સચવાયલું છે. માટે ગાની શ્રેષ્ઠ છે. હે બ્રાહ્મણો અહંકૃતિને દુર કરી કૈવલવેતા ગાનીને શરણે થાઓ જેથી ખરું તત્ત્વ તમારે હાથ આવે.

શંકર—બસ બસ જે મેં તને તિરસ્કાર કર્યો તે મારી બૂલ થઈ છે તેને માટે હું તારી પાસે માફી માંગું છું. અને તેં કહ્યું તે ખરાખર ખરું છે એવું મને હવે બાન થયું જેથી હું પણ તે પ્રમાણે હવેથી વર્તીશ અને લોકોને વર્તાવીશ પ્રભુના સ્વયં પ્રકાશમાં રહેલું ચર, અચર આ વિશ્વમાં પ્રભુના જીવનથીજ જીવે છે અને પ્રભુના પ્રકાશમાંજ ફરે છે ઇશ્વરે જીવ માત્રની ઉપર દયા લાવી સર્વને સુખો સરખાંજ આપેલા છે. અર્થાત ઇશ્વર વ્યવસ્થામાં જીવને સુખ સરખા છે. જીવ વ્યવસ્થામાં નથી. ઉંચ નીચ ઉત્તમ મધ્યમ એ જીવ વ્યવસ્થા છે ઇશ્વર વ્યવસ્થા નથી. માટે તું ચંડાળ છે એવી ભેદ બુદ્ધિ અત્યારે મારી નહ થઈ છે. અને તેને માટે હું તારો ઉપકાર માનું છું છતિ—

સર્વના હિતેચ્છુ

પ્રકાશક.

શિવપુરાણનું ગપોડું.

શિવ કથ્યાણનું એક પવિત્ર નામ છે; સ્ત્રોમના સંખ્યામાં વામભાગી બંધારિયારીઓએ એવી એવી કહાણીઓ બોલી કહાડી, કે જેનું વર્ણન કરતાં પણ શરમ આવે છે, લાખતાં લેખણ પણ થરથરે છે. પરંતુ આજ કાલ થોડાએક કુણુદિ સ્વાર્થીઓ પોતાનો શેટલો જતો દેખી, આ જ્ઞાનપ્રકાશના સમયમાં પણ એ અંડખંડને કાયમ રાખવા પ્રયત્ન કરે છે; એટલુંજ નહિ પણ સુક્ષ્મ વેદાનુયાયીઓને કલંકી અને અધર્મી ઠરાવે છે. આથી સર્વસાધારણ મનુષ્યોની બાજુમાં લાવવા અને શિવપુરાણમાંના થોડા શ્લોક ગુજરાતી ભાષા-ન્ટર સહિત પ્રકાશ કરીએ છીએ. આશા છે કે વાચક વર્ગ નિષ્પક્ષપાતથી વાંચી સત્ય-અસત્ય પારખી શકશે અને અસત્યને-ગપ્પાને ત્યજી દેશે.

શિવપુરાણ-જ્ઞાનસંહિત-અધ્યાય ૪૨.

પુરા દારુવને જાતં યદવૃત્તન્તુ દ્વિજન્મમામ્ ।

તદેવ શ્રૂયતાં સમ્યક્ કથયામિ યથાશ્રુતમ્ ॥ ૧ ॥

દારુ નામ વનં શ્રેષ્ઠં તત્રાસન્નૃપિસત્તમાઃ ।

શિવમક્તાઃ સદા નિત્યં શિવધ્યાનપરાયણાઃ ॥ ૬ ॥

ત્રિકાલં શિવપૂજાઞ્ચ કુર્વાન્તિ સ્મ નેરન્તરઃ ।

સ્તોત્રૈર્નાનાચિધૈર્દેવં મન્થૈર્વા ઋષિસત્તમાઃ ॥ ૭ ॥

एवं सेवां प्रकुर्वन्तो ध्यानमार्गपरायणाः ।

ते कदाचिद्धने याताः समिदाहरणाय च ॥ ८ ॥

एतस्मिन्नन्तरे साक्षाच्छङ्કरो नीललोहितः ।

विरुપञ्च समास्थाय परीक्षार्थं समागतः ॥ ९ ॥

दिगम्बरोऽतितેજસ્વી ભૂતિમૂષળમુષિતઃ ।

ચેષ્ટાશ્ચૈવ કટાક્ષઞ્ચ હસ્તે લિઙ્ગઞ્ચ ધારયન્ ॥ ૧૦ ॥

મનાંસિ મોહયન્ સ્ત્રીણામાજગમ હરઃ સ્વયમ્ ।

તં દ્રષ્ટ્વા ક્ષાણેપસ્વત્તાઃ પરં ત્રાસમુપાગતાઃ ॥ ૧૧ ॥

અર્થઃ—પ્રાચીન કાળમાં હાડ વન મધ્યે દિગ્મેને જે વૃક્તાન્ત ઝળ્યે, તે અમે જેવો સાંભળ્યો છે તેવો વણુવીએ ખીએ. ૫. હાડ નામે એક સુંદર વનહતુ, તે વનમાં ઋષિઓ વસતા હતા. તેઓ શિવના ભક્ત હતા અને તેમના ધ્યાનમાં અદ્ય કાળ રહેતા. ૬. વિવિધ પ્રકારના સ્તોત્રોથી અને

મંત્રોથી શિવજીનું ત્રિકાળ પૂજન કર્યા કરતા અને ધ્યાનમાં લાગ્યા રહેતા. ૭. એમ સેવા કરતા અને ધ્યાનમાં લીન રહેતા એવા એ ઋષિઓ એક દિવસ વનમાં લાકડાં લેવા ગયા. ૮. એવે સમયે સાક્ષાત્ શંકર ભગવાન ભુરા રાતા રંગનું કુળડું રૂપ ધારણ કરી પરીક્ષા કરવા આવ્યા. ૯. નાગા થઈ જઈ આંખોના ચાળા કરતા કરતા હાથમાં *ગુપ્ત અંગ પકડી આવ્યા. ૧૦. સ્ત્રીઓના હૃદયને મોહ પમાડતા એવા શંકર ભગવાન આવ્યા જોઈને ઋષિપત્નીઓ ભય પામી ગઈ. ૧૧.

ટિકા:—પ્રિય પાઠકગણ ! આપ સ્પષ્ટ રીતે જોઈ શકશો કે જે વર્ણનનું નામ એ લોકોએ જ્ઞાનસંહિતા રાખ્યું છે તે મહા અજ્ઞાનસંહિતા છે. શું આથી વધારે લંપટપણાનું દૃષ્ટાંત મળી આવશે ?—કે પરમાત્મા, જે મહાન પવિત્ર છે અને કામકોધાદિ ગુણોથી રહિત છે, તે આવો અસંખ્ય વેશ લઈ, પોતાના ભક્તોની સ્ત્રીઓ સાથે—રાત્રિ દિવસ પોતાની પૂજામાં લીન રહે એવા ભક્તોની સ્ત્રીઓ સાથે—આવું અનુચિત કાર્ય કરે ! જંગલી મનુષ્ય પણ એવું કાર્ય નહિ કરી શકે. અમારું તો એમ માનવું છે કે વામમાર્ગીઓ-એજ શંકર ભગવાન પર આ કલંક ચોટાડ્યું છે. પોતાનો

* આથી વધારે નિર્લજ્જ કોઈ કામ હશે ? એવાં કામ તો અધોરીજ કરી શકે.

હોષ ઢાંકવા અને પોતાનાં કર્મોનો ઉત્તર આપવા શિવજીનું આવું વર્ણન કર્યું છે ને એમને માથે આ કલંક ચોંટાડ્યું છે. જે વ્યાસમુનિની બુદ્ધિ વેદાન્તાદિ પુસ્તકોમાં ઝળકી રહી છે, તે આવાં નિર્લબ્ધ પુસ્તકો લખે છે, એમ અમે કદાપિ માની શકતા નથી. ઉત્તર હિંદુસ્તાનમાં કેટલાક હોળીયાઓ હોળીપર ગાવાને મહાત્મા કૃષ્ણજીને નામે પદ બનાવી લે છે, તેમજ વેદધર્મના શત્રુઓએ મહર્ષિ વ્યાસને નામે શિવપુરાણાદિ રચી લીધાં છે. એવો કોણ સપુત ભારત સંતાન હશે કે જે પિતા શંકર ભગવાન પરનું આ કલંક સાંભળી ક્રોધાયમાન થાય નહિ ?

વિટ્વલા વિસ્મિતાશ્ચૈવ સમાજામુસ્તથા પુનઃ ।

આલિલિઙ્ગસ્તદા ચાન્યાઃ કર ધૃત્વા તથાપરાઃ ॥૧૨॥

પરસ્પરન્તુ સહર્ષાદ્ગતશ્ચૈવ દ્વિજન્મનામ્ ।

પતાસ્મિન્નેવ સમયે ઋષિવર્ગ્યાઃ સમાગમન્ ॥૧૩॥

વિરુદ્ધં વૃત્તકં દૃષ્ટ્વા દુઃખિતાઃ ક્રોધમૂર્છિતાઃ ।

તદા દુઃખમનુપાપ્તાઃ કોડ્યં કોડ્યં તથાઽબ્રુવન્ ॥૧૪॥

યદા ચ નોક્તવાન્ કિંચિત્ તદા તે પરમર્ષયઃ ।

ઔચુસ્તં પુરુષં વૈ વિરુદ્ધં ક્રિયતે ત્વયા ॥૧૫॥

ત્વદીયઞ્ચૈવ લિङ्ગઞ્ચ પતતાં ધૃથિર્વીતલે ।

इत्युक्ते तु सदा तैस्तु लिङ्गञ्च पतितं क्षणात् ॥ ૧૧ ॥

અર્થ:—ઋષિપત્નીઓ ગણરાઈ ગઈ ને વિસ્મય પામી, પણ વળી આવેલા પુરૂષને જોઈ તેઓએ પરસ્પર એક બીજાના હાથ ઝાલ્યા. ૧૨. હર્ષથી પરસ્પર *આલિંગન કર્યું, એવે સમયે ઋષિજનો આવી પહોંચ્યા. ૧૩. મહાદેવજનો આ અનુચિત વ્યવહાર જોઈને તેઓ દુઃખી થયા. ક્રોધના આવેશમાં આવી જઈ બોલ્યા, “આ કોણુ છે ? આ કોણુ છે ?” ૧૪. ન્યારે શીવજી કાંઈ બોલ્યા નહિ, ત્યારે ઋષિઓએ શાપ દીધો. “તહે આ જુરૂ કામ કીધું છે, માટે ત્હારું ગુપ્ત અંગ પૃથ્વી પર તુટી પડે.” એટલું કહેતામાં તો તેમ થયું. ૧૫-૧૬

ટિકા—આ શ્લોકો પર ટિકા લખતાં અમને શરમ આવે છે. ન્યાયપ્રિય પાઠકગણ પોતાની મેજેજ સમજી લેશે. હે પૌરાણિક ભાઈઓ ! શું આવાં ગપોડાંને ત્હમે વેદજ્ઞાનને નામે હવે ચલાવી શકશો ? ધન્ય છે ત્હમારી અને ત્હમારા ચેલાઓની બુદ્ધિને ?

*ખિચારી, ઋષિપત્નીઓ પર કલંક ચડાવ્યું ! શું ઋષિપત્નીઓ એની હોય ?

तद्विज्ञानाभिवत् सर्व्वं ददाह यत् पुरः स्थितम् ।
 यत्र यत्र च तथापि तत्र तत्र दहेत् पुनः ॥ १७ ॥
 पाताले च गतं तच्च स्वर्गे चापि तथैव च ।
 भूमौ सर्व्वत्र तद्भ्रान्तं कुत्रापि तत् स्थितं बहि ॥ १८ ॥
 लोकाश्च व्याकुला जाता ऋषयस्तेऽपि दुःखिताः ।
 न शर्म लेमिरे क्वापि देवाश्च ऋषयस्तथा ॥ १९ ॥
 ते सर्व्वे च तदा । देवा ऋषयो ये च दुःखिताः ।
 न ज्ञात्वा शिवो यैस्तु ब्राह्मणं शरणं ययुः ॥ २० ॥
 सत्र गत्वा तु तत् सर्व्वं कथितं ब्रह्मणे तदा ।
 ज्ञातास्तत् श्रुत्वा प्रोवाच ऋषिसत्तमान् ॥ २१ ॥

ब्रह्मोवाच ।

ज्ञातारश्च भवन्तो वै कुर्व्वन्ति गर्हितं पुनः ।
 अज्ञातारो यदा कुर्य्युः किं पुनः कथ्यते तदा ॥ २२ ॥
 विरुध्येवं शिवं देवाः कुशलं कः समीहते ।
 गृहे समागतं दूरादतिथिं यः परामृषेत ॥ २३ ॥
 तस्यैव सुकृतं नीत्वा स्वीयञ्च दुष्कृतं पुनः ।

સંસ્થાપ્ય ચાતિથિર્ચ્યાતિ કિં પુનઃ શિવ એવ ચ ॥ ૨૪ ॥

યાવલ્લિદ્ગં સ્થિરં નૈવ જગતાં ત્રિતયે શુભમ્ ।

જાયતે ન તદા ક્વાપિ સત્યમેવતદ્વદામ્યહમ્ ॥ ૨૫ ॥

ભવદ્વિશ્ચ યથા કાર્યં યથા સ્વાસ્થ્યં ભવેદિહ ।

ઇત્યુક્તાસ્તે પ્રણમ્યોચુઃ કિં કાર્યં તત્ સમાદિશ ॥ ૨૬ ॥

ઇત્યુક્તશ્ચ તદા બ્રહ્મા તાન્ પ્રોવાચ તદા સ્વયમ્ ।

આરાધ્ય ગિરિજાં દેવીં પ્રાર્થયધ્વં શુભાં તદા ॥ ૨૭ ॥

યોનિરૂપં ભવંચ્છેદ્ધૈ તદા તન્ સ્થિરતાં મજેત્ ।

તદા પ્રસન્નાં તાં દૃષ્ટ્વા તદેવં કુરુતે પુનઃ ॥ ૨૮ ॥

અર્થ:—એ લિંગે, જે પદાર્થો પાસે હતા, તે સર્વને અગ્નિની પેઠે બાળી ભસ્મ કરી નાખ્યા. જ્યાં જ્યાં તે લિંગ જતું ત્યાં ત્યાં સર્વ વસ્તુને બાળી ભસ્મ કરી નાખતું. ૧૭. પાતાળ, સ્વર્ગ, પૃથ્વી આદિ સર્વ સ્થળને બાળતું એવું એ લિંગ કોઈ સ્થાને ઠરી ઠામ બેઠું નહિ. ૧૮. આથી સર્વે જણા અકળાઈ ગયા અને તે ઋષિજનો પણ દુઃખી થવા લાગ્યા. તહેમને ક્યાંય પણ સુખ ન મળ્યું. ૧૯. પછી એ દુઃખી થયેલા દેવો અને ઋષિઓ શિવજીને ન બોળખવાથી ધ્રુવાને શરણે ગયા, ૨૦ અને તહેમને

ખધી હકીકત નિવેદન કરી, બ્રહ્મા એમનાં વચન સાંભળી
 બોલ્યા. ૨૧ “ત્હમે જાણી જોઇને * દુષ્કર્મ કર્યું છે.
 જે ૧ મનુષ્યો અજ્ઞાનથી કંઈ કુર્કર્મ કરે, ત્હને શું કહેવું ?
 ૨૨. હે દેવતાઓ ! શિવજીને દુલવીને કોણ સુખી થયું
 છે ? જે મનુષ્ય દૂરથી આવેલા અતિથિનો સત્કાર નથી
 કરતો; ત્હનાં સર્વે સત્કર્મ પેલા અતિથિ સાથે જાય છે
 એટલુંજ નહિ પણ ને અતિથિનાં દુષ્કર્મ પેલા ગૃહસ્થને
 ઘેર રહિ જાય છે તો શિવજી જેવા ૨ અતિથિનું અપમાન
 કરવું એ જેવી તેવી વાત નથી; ૨૩-૨૪. હું સત્ય કહું
 છું કે જ્યાં સુધી એ સ્થિર નહિ થાય ત્યાં સુધી જગત્માં
 શાન્તિ થવાની નથી. ૨૫ ત્હમારે એવું કરવું જોઇએ
 કે એ સ્થિર થાય.” બ્રહ્માજીનાં આવાં વચન સાંભળી
 ઋષિજનો પ્રણામ કરી બોલ્યા. “મહારાજ ! ત્યારે શું
 કરવું તે આપ બતાવો. ૨૬ બ્રહ્મા બોલ્યા “ત્હમે પાર્વતીની
 આરાધના કરી સ્તુતિ કરો. ૨૭ પાર્વતી યોનિરૂપ ધારણ

* વાહ વાહ ! પોતાની સ્ત્રીઓના ધર્મનું રક્ષણ કરવું એ દુષ્કર્મ
 ત્યારે શું એમને બ્રહ્મ થવા દેવી જોઇતી હતી ?

૧ ખેડાં કહ્યું કે જાણી જોઇને દુષ્કર્મ કર્યું—હવે કહે છે કે
 અજ્ઞાનથી કર્યું !

૨ અતિથિઓનો સ્ત્રી વડે સત્કાર એવો ચાલ આફ્રિકાની તથા
 આંડામાનના ટાપુની કેટલીક જંગલી જાતોમાં છે.

કરે તો એ શાન્ત થાય, માટે એ પ્રસન્ન થઈ એ રૂપ ધારણ કરે ત્યારે ત્હમારે એ બેનો મેલાપ કરાવવો. ૨૮.

ટિકા—આ શ્લોકમાં જે કંઈ અશ્લીલ અને અસંસ્કૃત વાતો લખી છે તે સ્પષ્ટજ છે, એનાં પર અમે વધુ લખવા નથી ચ્હાતા. આવા પુરાણોને ઇશ્વર શબ્દ રૂપ માનનારને માત્ર એટલુંજ કહીએ છીએ કે જરા તો વિચાર કરો.

एवं कृते च स्वास्थ्यं वै भविष्यति न संशयः ।

इत्युक्तास्ते तदा देवाः प्रणिपत्य पितामहम् ॥ ૧૭ ॥

शिवस्य शरणं गत्वा प्रार्थितः शङ्करस्तदा ।

પૂજિતઃ પરયા મહત્યા પ્રસન્નઃ શંકરસ્તદા ॥ ૧૮ ॥

पार्वतीञ्च विना न्यान्या लिङ्गं धारीयतु क्षमा ।

તયા ધૃતઞ્ચ શાન્તિઞ્ચ ગમિષ્યતિ ન સંશય ॥ ૧૯ ॥

गृहात्वी चैव ब्रह्माणं गिरिना प्रार्थिता तदा ।

પ્રસન્નાં ગિરિજાં કૃત્વા વૃષભધ્વજમેવ ચ ॥ ૪૦ ॥

पूर्वोक्तञ्च विधिं कृत्वा स्थापितं लिङ्गमुत्तमम् ।

મન્ત્રોક્તેન વિધાનેન દેવૈશ્ચ ઋષિમિસ્તદા ॥ ૪૧ ॥

અર્થ:—“એવું કરવાથી જગત્માં શાન્તિ થશે એમાં કંઈ સંદેહ નથી.” એવાં વચનો બોલતા હવા તે બ્રહ્માજીને સર્વે દેવો ઋષિઓ પ્રણામ કરી શિવજી પાસે ગયા. પરમ ભક્તિ વડે શિવજીની પ્રાર્થના અને પૂજા કરી ત્યારે, તે પ્રસન્ન થઈ બોલ્યા: ૩૭-૩૮. પાર્વતી વિના બીજા કોઈમાં આ લિંગ ધારણ કરવાની શક્તિ નથી. જો એ ધારણ કરશે તો લિંગ શાન્ત થઈ જશે, એમાં સંદેહ નથી.” ૩૯ પછી સર્વે ઋષિઓ બ્રહ્માને સાથે લઈ પાર્વતી પાસે ગયા. પ્રાર્થનાથી પાર્વતીને પ્રસન્ન કર્યા—શંકરને પણ પ્રસન્ન કર્યા. ૪૦ વિધિપૂર્વક દેવતાઓએ અને ઋષિઓએ મંત્ર ભણી એ ઉત્તમ (!) લિંગની પાર્વતીમાં સ્થાપના કરી ૪૧. (ત્યારથીજ લિંગ પૂજા ચાલી.)

ટિકા:—આ શ્લોકો એવા અશ્લીલ છે કે હૈનાપર નોટ લખતાં પણ અમને શરમ આવે છે. પણ એટલું તો અવશ્ય લખવું પડે છે કે સંસારમાં એવો કોઈ મત નહિ હોય કે જે આવી વ્યર્થ અને અશ્લીલ વાતોનો પ્રચાર કરે, હજારી સર્વથી મૂર્ખ ગણાય છે, તે પણ પોતાનાં માતૃ પિતાપર આવા અશ્લીલ આરોપ નહિ લગાવે; ત્યારે આપણા સુશિક્ષિત અને ત્રિકાળ જ્ઞાની મનાતા શિવપુરાણમાં લખનારાઓએ પિતામાતા રૂપ શિવપાર્વતીની આવી ગંભીર પ્રકારની હાંસી કરતાં પાછું જોયું નથી ! પ્રિય હિન્દુભાઈઓ

જરા તો વિચાર કરી જુઓ, કે આવી સભ્યતા વિરૂદ્ધની અશ્લીલ વાતો માનવાથી ખીન્ન ધર્મવાળાઓને, ત્હમે ત્હમારૂં મ્હોં કેવી રીતે બતાવી શકશો ? ભાઈઓ, હવે તો ચેતો ! આ નિર્રર્થક ગપ્પાને ત્યજ દો. જો આપ હજી પણ કામી અને સ્વાર્થીઓની વાતો માન્યા કરશો અને સત્ય માર્ગે નહિ વળો તો હજારો હિન્દુઓ ખ્રિસ્તિ-મુસલમાન થઈ ગયા ને થઈ જશે. પ્રિયવરો ! આપ કેવળ વૈદિક ધર્મને માનો અને આ રંગડાને દુર કરો. લોક ત્હમને બહુ પજવશે દ્વાસલાવશે, ઉડાવશે; પણ યાદ રાખજો કે સત્ય એજ સત્ય છે. વળી યાદ રાખજો કે એ સ્વાર્થીઓ જે કહેશે તે પેટને માટેજ—ધર્મને માટે નહિ. અમે પણ પ્રસંગે પ્રસંગે એમને ચેતાવતા રહીશું.

દ્રુણ-પરમાનન્દ અને મુક્તિને ઇચ્છનારાઓ તો આવી કામી અને કુરૂપની ઉપાસના કરતા નથી, એટલુંજ નહિ પણ એ દેખાવ જોવા પણ ઇચ્છતા નથી. એ તો હોળીના હોળીયાની ગમ્મત છે ! સ્વચ્છિદાનન્દ સ્વરૂપ પરમાત્માના ધ્યાનમાં નિમજ્જનરહી કલ્યાણ પ્રાપ્ત કરનાર મનુષ્યોને ધન્ય છે !

આવી નીચ અધમ અને અસત્ય વાતો વ્યાસ જેવા સદ્ગુણી વિદ્વાન્ લખેજ નહિ. પુરાણ એમણે લખ્યાં નથી એના ખીન્ન પણ પુરાવા અમારી પાસે છે, હાલ તો માત્ર

આ પુરાણ સંખંધી એકાદ એ પુરાવા આપી અમે અમારે ।
આ લેખ પૂરો કરીશું.

જેને લોકો બુદ્ધાવતાર માને છે એ બુદ્ધદેવ શિવપુ-
રાણની પહેલાં થઈ ગયા હતા. જુઓ-શિવપુરાણ, પૂર્વાદ્ધ
ખંડ, અધ્યાય પાંચ, શ્લોક ૩ થી ૯ સુધી.

ઇતિહાસ વેત્તાઓએ કીર્તિસ્તંભો, સ્તૂપો, જૌદ્ધમન્દિરો
અને આર્યવર્ત, લંકા, બ્રહ્મદેશ, ચીન, ટિબેટ, આદિ
દેશોનાં પુસ્તકો તેમજ સંગ્રહસ્થાનોની મૂર્તિઓ પરથી સિદ્ધ
કર્યું છે કે બુદ્ધ વિક્રમ સંવત પૂર્વે ૬૧૪ માં જન્મ્યો
હતો અને ૮૦ વર્ષનું આયુષ્ય ભોગવી વિક્રમ સંવત પૂર્વે
૫૩૪ માં મરણ પામ્યો હતો. એમ એના જન્મકાળને લેઈએ
તો પણ આજે વિક્રમ સંવત ૧૯૬૦ સુધીમાં ૨૫૭૪ થી
વધારે વર્ષ થાચ નહિ, અને વ્યાસ મુનિને તો આજે ૬૦૦૩
વર્ષ થઈ ગયાં; અર્થાત બુદ્ધ, વ્યાસમુનિ પછી ૨૪૨૯
વર્ષે થયો, તેથી શિવપુરાણ-જેમાં બુદ્ધની વાતો લખી છે
તે વ્યાસમુનિનું બનાવેલું ન હોય.

વળી, રામાનુજ વિક્રમની ખારમી સદીમાં થઈ ગયા
એ વાત સર્વે ઇતિહાસવેત્તાઓ જાણે છે, અને એ પણ
અજાણ્યું નથી કે એ આચાર્યે વેળુવમન ચન્નાવી લોકને

શંખ, ચક્ર, ગદા અને પદ્મથી ચક્રાંકિત બનાવ્યા; પરંતુ
 'વૈષ્ણવમતનું' ખંડન શિવપુરાણમાં છે. બુદ્ધો:—

શङ्खचक्रे तापयित्वा यस्य देहः प्रदह्यते ।

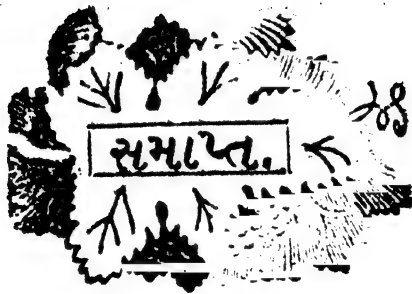
सजीवन्कुणपस्त्याज्यः सर्वधर्मेबहिष्कृतः ॥ ૧ ॥

અર્થ:—તપાવેલા શંખચક્રથી જે મનુષ્યનું શરીર
 ખાળવામાં આવે છે, તે જીવતો છતાં પણ મુડદા જેવો છે,
 અને સર્વ વર્ણમાંથી ખંડાર કંડાડી મુકાયેલો છે.

આથી સ્પષ્ટ થાય છે કે રામાનુજનો મત આજ્ઞા પછી
 શિવપુરાણ રચાયેલું છે, કારણ કે પ્રાપ્તા સત્યાન્નિવેષ: ।
 અર્થાત્ જે વસ્તુ હોય ત્હોનો નિવેષ-ખંડન થઈ શકે છે,
 ત્યારે શિવપુરાણ રચાયું તે વખતે રામાનુજનો પંચ આ-
 ક્ષતો હોવો જોઈએ; રામાનુજ વિક્રમની ખારમી સદીમાં
 થઈ ગયા એટલે આજ એમને થઈ ગયાંને આશરે સાતસે
 આઠસે વર્ષ થયાં, અને વ્યાસમુનિ તો ઉપર કહ્યા પ્રમાણે
 ૫૦૦૩ વર્ષપર થઈ ગયા. માટે રામાનુજ વ્યાસની પછી
 આશરે ચાર સવાચાર હજાર વર્ષે થયા. આથી સિદ્ધ થાય
 છે કે શિવપુરાણ વ્યાસે નહિ પણ રામાનુજ પછીના કોઈ
 ધુર્તે વ્યાસને નામે રચી કંડાડ્યું છે ! સહજ બુદ્ધિ વાપ-

રનારને અમે આ વિચાર કરવાનું સ્થાન આપ્યું છે તે
તે પ્રજાગનો લાભ લેઈ પોતાનું કલ્યાણ કરી લેશે.

તથાસ્તુ !

—❧❧ વિશુને વિનંતી. ❧❧—

—ગઝલ—

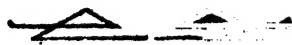
કૃપાળુ શીર પરે છાયા દયાળુ દીલથી ધરજો
કરો પ્રિય પ્રેમની વૃષ્ટિ દયાળુ દીલથી ધરજો—
ધરો બાપુ ? દયા વૃષ્ટિ ઉગારો આ સકલ સૃષ્ટિ
કરુણાની શિરે વૃષ્ટિ દયાળુ દિલથી ધરજો—
સમર્પો લેખની શક્તિ ખતાવો આપની ભક્તિ
પ્રભો ભારત તણી પ્રગતી દયાળુ દિલથી ધરજો—
સકલ શુષ્કો શિરે થાપો કૃપાળુ કષ્ટ સૌ કાપો.
નિવારી સર્વ સંતાપો અનેરી આશ પ્રગટાવો.

“ક્ષત્રિય વીર”

વિશ્વપતિને ચરણે.

તોટક.

કરું વંદન વિશ્વપતિને ચરણે, રહું દિન દયાળ તણાં શરણે
પછી ક્યાંથી વસે ભય દિલ વિષે, રિપુ ચક્ર ન સ્પર્શી શકે કો વિષે
કદી આધિ ઉપાધિ ને વ્યાધિ વળી, દુઃખ દષ્ટ પડે, સ્થિરતાજ મળી;
ગુણ ગાન કરું ગુરુ ગોવિન્દનાં, કરું પાન પ્રીતે ચરણામૃતનાં.
વળી વલ્લભભને નિરખું નયને, કિચરું સ્તુતિ મૂખ મિડે કવને;
ધરું ધ્યાન કરી દ્રગ બંધ અને; હૃદયામડીં સ્થાપુ અનન્ય મને.
સ્મરું શ્વાસ નિશ્વાસની સાથ સદા, થકું લેશ વિમુખ ન તેથી કદા;
જળમાં, સ્થળમાં, ખગમાં નગમાં, પશુ પક્ષી અને જીવ જંતુજમાં.
ફળ, ફૂલ, તરુ સહુ માનવમાં, છે જે આત્મરૂપે જડ ચેતનમાં;
નક્કી તાંજી, મારજી, કારજી એ, અધ ઓધ તણાંજ નિવારજી એ.
અગમે-નિગમે જગ ઓધી રહ્યા, વર્ણાશ્રમનાં ગહીં ધર્મ કહ્યાં,
સમજ બહુ સજ્જન ચેતી ગયા, પુરુષાર્થથી તો તદરૂપ થયા,
મનુ જન્મ તણુંજ એ સાર્યક છે, મમતા જગ બંધનકારક છે;
તજી તે કરવી પ્રીત નાયકથી, તરવું ભર 'પ્રેમી' એ સહાયકથી.

“ સત્સંગ. ”

